

Dagthema: Pasen en Pinksteren op één dag?

Overweging 28 mei

Voorganger: Henk Kemper, lector: Natalie Hakhoff

*“... De herinnering aan het feit dat de leerlingen van Jezus Zijn boodschap aan de man-
gingen brengen. Dat ze hun angsten lieten varen.
Wat zegt Pinksteren ons nog. Leeft het idee in onze hoofden?
Of is het slechts een fijne extra vrije dag ...”*

Openingsgebed

Aan God die al wat is,
geschapen heeft en leidt,
aan Hem die door ons genoemd mag
worden: Vader,
dragen wij in eerbied dit samenzijn op.
Wij delen brood, wij delen wijn,
en wij ontmoeten elkaar
in de Naam van de Vader,
de Zoon en de heilige Geest.
Amen.

Lied: Welkom

Tekst Anneke Meiners, muziek Mariëtte Harinck

Dit huis is een huis waar de deur
openstaat,
waar zoekers en zieners,
genood of gekomen,
hun harten verwarmen,
van toekomst gaan dromen,
waarin wat hen drijft tot herkenning gaat komen,
de vonk van de Geest in hun binnenste slaat.

Dit huis is een huis waar gemeenschap bestaat,
waar zangers en zeggers bijeen zijn gekomen
om uiting te geven aan waar zij van dromen,
waardoor een beweging ontstaat die gaat stromen,
die nooit meer, door niemand, zich inperken laat.

Welkom en inleiding

Goedemorgen, mede namens Natalie, hartelijk welkom in deze viering van woord en delen. Fijn jullie allemaal weer te zien. Of je hier vaak komt, af en toe of voor de eerste keer: ik hoop dat we je een uur van bezinning en rust kunnen bieden. In dit Godshuis en bij deze gemeenschap ben je altijd welkom. Deel mee in onze vreugde en onze betrokkenheid, onze aandacht en onze zorg voor elkaar.

Ook de zoomers heet ik van harte welkom. Fijn om vandaag ook in jullie huiskamer te mogen verschijnen. Lang leve de techniek.

Vandaag, op eerste Pinksterdag gaat het over vrede, liefde en hemel. Geloven we nog in een hemel? In God en Heilige Geest?

Kampioen omdenken en verdraaiingen Herman Finkers zegt over de hemel het volgende:

Ik ben een man van wetenschap
van feiten en zo meer.
Als iets niet bewezen is
geloof ik het niet zo zeer
Als men glashard aan kan tonen
dat ik me vergis,
pas dan zal ik geloven dat er geen hemel is.

We vieren Pinksteren. Dat lijkt een beetje weggezakt feest. Pinksteren komt er tegenwoordig een beetje bekaaid van af. Voor velen is Pinksteren gewoon een extra vrije dag en met een beetje mazzel een lekkere barbecue.

Voor Kerstmis en Pasen is de betekenis in deze gecommercialiseerde samenleving al ingewikkeld; laat staan voor Pinksteren.

We zullen straks lezen dat ook de Joden in Jezus' tijd al het Pinksterfeest kenden, dat wil zeggen, zij vierden Sjavoet, het wekenfeest. Eén van de drie grote Joodse feesten. Sjavoet vormt de afsluiting van Pesach, uittocht uit de slavernij uit Egypte. Het wekenfeest werd gevierd, zeven weken na Pesach en hield verband met de nieuwe oogst. Pinksteren wordt eveneens 7 weken na Pasen gevierd.

Er zijn daarmee overduidelijke parallellen tussen het Joodse wekenfeest en het Christelijke Pinksterfeest. Op de Christelijke vijftigste dag na Pasen, tien dagen na Hemelvaart, kwam de beloofde Heilige Geest over de leerlingen.

We kunnen het feest van Pinksteren beschouwen als het startpunt van het besluit van de leerlingen dat het aan hen was om uiting en vorm te geven aan de beweging die Jezus initieerde. Dat is een belangrijk besluit geweest, want ze kropen uit hun schulp en kozen er voor om Jezus woorden naar buiten te brengen.

Straks wil ik eens nadenken over de vraag wat de koppeling is tussen Pasen en Pinksteren. Is er Pinksteren zonder Pasen? Of nog erger: heeft Pasen zin gehad zonder Pinksteren?

De muziek ademt vandaag in thematische zin vrede, liefde en verbinding. De kern van de leer die Jezus ons naliet.

Laten we eerst een moment stil worden om de verbinding te leggen tussen onszelf en onze schepper, daarmee ruimte scheppend in ons hoofd en hart.

Lied: “Hoor je mij”

H.Oosterhuis / A.Oomen

Hoor je mij,
voor mij geen ander dan jij,
bij jou alleen ben ik veilig.

Godheid had mij in haar macht,
offers eiste zij, bloed, ik heb ze gebracht.
Haar grote namen waaiden voorbij, de jouwe niet,
die is hier op mijn lippen.

Hoor je mij,
voor mij geen ander dan jij
bij jou alleen ben ik veilig

Enige die ik nog ken,
alles ben je mij, erfdeel en beker.
Lieflijke oorden vielen mij toe,
mijn hart klimt in mij,
mijn geest wordt wijd,
jij verkoopt mij niet,
voor geen prijs, voor geen ander
Hoor je mij,
voor mij geen ander dan jij,
bij jou alleen ben ik veilig.

Eerste lezing: Johannes 14, 22-27

Toen vroeg Judas (niet Judas Iskariot) aan Jezus: ‘Waarom zult U zich wel aan ons, maar niet aan de wereld bekendmaken, Heer?’

Jezus antwoordde: ‘Als je van mij houdt, dan luister je naar mijn woorden. Dan zal mijn Vader van je houden. En de Vader en ik zullen bij je komen en voor altijd in jou aanwezig zijn. Maar mensen die niet van mij houden, luisteren niet naar mijn woorden.

En bedenk goed: De woorden die jullie mij horen zeggen, komen niet van mijzelf. Ze komen van de Vader die mij gestuurd heeft.’ Dit alles zeg Ik tegen jullie nu Ik nog bij jullie ben.

Later zal de pleitbezorger, de heilige Geest, die de Vader jullie in mijn naam zal zenden, jullie alles duidelijk maken en alles in herinnering brengen wat Ik tegen jullie gezegd heb.

Ik laat jullie vrede na; mijn vrede geef Ik jullie, zoals de wereld die niet geven kan. Maak je niet ongerust en verlies de moed niet.

Lied: Vogel

Margryt Poortstra, Terese Takken

De vrede, de vrede zal zijn
de vrede zal een vogel zijn.

Zij zal zich tot op grote hoogte
tot op grote hoogte wagen,
Maar zwenken en bij mensen zijn.

Tweede lezing: Handelingen 2, 1-17

Toen het Joodse Pinksterfeest begon, waren alle gelovigen bij elkaar in een huis. Opeens kwam er uit de hemel een vreemd geluid. Het klonk alsof het hard begon te waaien. Het was overal in huis te horen. Ook zagen de gelovigen iets dat op vuur leek. Dat vuur verdeelde zich in vlammen, en op iedereen kwam een vlam neer. Zo kwam de heilige Geest in alle gelovigen. Daardoor begonnen ze te spreken in vreemde talen.

Op dat moment waren er in Jeruzalem veel Joden uit alle delen van de wereld. Ze waren gekomen om het Pinksterfeest te vieren. Toen het geluid uit de hemel klonk, kwamen ze er allemaal op af. Ze begrepen er niets van. Want iedereen hoorde de gelovigen spreken in zijn eigen taal.

Iedereen was erg verbaasd en zei: 'De mensen die daar praten, komen allemaal uit Galilea. Hoe kan het dan dat we ze allemaal horen spreken in onze eigen taal? Wij komen allemaal ergens anders vandaan. Sommigen van ons komen uit landen in het oosten. Anderen komen uit landen in het noorden, het zuiden of het westen. Sommigen komen uit de grote stad Rome zelf. Weer anderen komen van het eiland Kreta, of uit de woestijn van Arabië. Er zijn hier Joden uit alle delen van de wereld. Er zijn ook mensen die uit andere volken komen en Joods geworden zijn. En toch horen we allemaal onze eigen taal! We horen dat er verteld wordt over de geweldige dingen die God doet.'

De mensen snapten er helemaal niets van, en ze wisten niet wat ze ervan moesten denken. Ze vroegen aan elkaar: 'Wat betekent dit toch allemaal?' Maar anderen lachten om de gelovigen en zeiden: 'Die mensen zijn gewoon dronken!'

Toen kwam Petrus naar voren. Hij begon de mensen toe te spreken en zei: 'Beste mensen in Jeruzalem, ik zal jullie vertellen wat dit allemaal betekent. Luister goed naar mijn woorden. Jullie denken dat wij dronken zijn. Maar dat is niet zo, want het is nog maar negen uur in de ochtend!

Nee, vandaag gebeurt er iets waarover de profeet Joël al gesproken heeft. In zijn boek staat: "God zegt: Als het einde van de tijd dichtbij is, zal ik mijn Geest geven aan de mensen. Aan mannen en vrouwen, aan oude en jonge mensen. Dan zullen ze dromen krijgen en als profeten spreken."

Lied: De wildernis zal bloeien

M.Nijhoff / T.Löwenthal op.25, nr 10

De wildernis
zal bloeien
als een roos

Derde lezing: 1 Petrus 5, 1-6, 13-14

Leiders van de kerk, luister. (...) Pas goed op de mensen in jullie kerk, zoals herders op hun schapen passen. Zorg voor hen. Doe dat vanuit jezelf, en niet omdat het moet. Dat is wat God wil. Doe het niet om er rijk van te worden. Zorg voor hen omdat je het zelf graag wilt.

God heeft je die mensen gegeven om voor te zorgen. Heers niet over hen, maar geef hun het goede voorbeeld. Dan zul je het eeuwige leven krijgen als Jezus Christus

terugkomt. Dit zeg ik tegen de jongeren: Luister naar de leiders van de kerk. En dit zeg ik tegen iedereen: Maak jezelf niet belangrijk, maar dien de ander. Want God straft mensen die zichzelf belangrijker vinden dan anderen. Maar hij is goed voor mensen die zichzelf onbelangrijk vinden.

Maak jezelf dus onbelangrijk, en vertrouw op Gods macht. Dan zal hij je in de toekomst belangrijk maken. Vertrouw op hem als het leven zwaar is, want hij zal voor je zorgen. Jullie krijgen de groeten van de christenen in Rome en van mijn leerling Marcus. Groet elkaar met een kus, als teken van jullie liefde. Ik wens jullie allemaal vrede toe, want jullie horen bij Christus.

Overweging

We vieren vandaag het feest van Pinksteren. Het feest staat in lijn met een aantal hoogfeesten. We spreken van het hoogfeest van Kerstmis, waarin de geboorte van Jezus wordt gevierd. We spreken ook van het hoogfeest van Pasen waarin Zijn dood en opstanding wordt herdacht.

Voor op het boekje staat Pasen en Pinksteren, op 1 dag?

Tegenwoordig hoor je de uitdrukking “als Pasen en Pinksteren op 1 dag vallen” niet meer zo vaak. Als je als kind vroeg naar het wanneer van iets dat je graag wilde, kon je soms dat antwoord krijgen: Als Pasen en Pinksteren op 1 dag vallen. Een variant op Sint Juttemis, nooit dus.

Het verhaal wil dat bij het Pinksterfeest alle gelovigen bij elkaar zaten in een huis. Dat waren niet noodzakelijkerwijs navolgers van Jezus. Ook de Joden kenden het feest van Pinksteren, ze vierden, zoals ik in de inleiding al zei, Sjavoet. Het wekenfeest, 49 dagen na het Joodse Pesachfeest.

Het verhaal leest eigenlijk als een sprookje, als een fantasieverhaal waarvan we er meer kennen in de bijbel. Of het verhaal een realistische beschrijving is, of het een beschrijving van feiten is of niet, is niet eens zo relevant.

Geloof en ongeloof wisselen elkaar af in het verhaal. Er zijn mensen die het bijzonder vinden dat zij wildvreemden uit alle windstreken horen spreken in hun eigen taal. Er zijn er ook die het afdoen als dronkemansgeklets. Die mensen luisterden kennelijk niet goed, of minstens bevooroordeeld naar Petrus, want die zei natuurlijk niet met dubbele tong: “Beste mensen van Jeruzalem.” Integendeel, hij was begeistert geraakt van de beslissing om Jezus’ boodschap te gaan verkondigen.

Het is boeiend om eens stil te staan bij dat wat er gebeurt. Mensen horen spreken in hun eigen taal. Wat is dat voor taal. Is er een universele taal die iedereen begrijpen kan, ongeacht de landsgrenzen en linguïstiek? In de na-oorlogse jaren werd een poging gedaan om een universele taal te ontwikkelen, het esperanto. Een taal, samengesteld uit talen van de wereld. Volgens mij heeft esperantio nog slechts een handjevol sprekers.

Kunnen mensen elkaar verstaan, elkaar begrijpen zonder elkaars taal te kennen? We kennen allemaal vakantieverhalen waarin verteld wordt dat dat inderdaad mogelijk is. Hoe zou dat komen? Kun je misschien begrijpen wat gezegd wordt op grond van de toon, de kleur van de boodschap? Taal is wat dat betreft meer dan woorden. Het is in het verhaal van vandaag wellicht het onder invloed zijn van dezelfde geest om

elkaar te verstaan. Je gezamenlijk richten op het zelfde belang. In die geest kun je elkaar begrijpen.

Misschien is de betekenis van het verhaal van Pinksteren het verschil tussen wel of niet begeesterd zijn. Het verschil tussen elkaar wel of niet begrijpen. Het verschil tussen wel of niet eenzelfde gerichtheid op onderlinge verbondenheid in liefde. Maar vóór alles het besluit van de leerlingen dat binnenblijven en in zak en as blijven zitten, de essentie van Jezus' lijden en sterven niet zou dienen.

Jezus legt, in de woorden zoals Johannes die opschreef, zijn leerlingen uit dat hij hen een helper zal sturen: de Heilige Geest die altijd bij hen zal zijn. Jezus maakt duidelijk dat er voor iedereen die er in wil geloven, een onverbreekelijke relatie is tussen God, Jezus en de mensen. Maar die is niet vrijblijvend.

Hij zegt: "Als je van mij houdt, leef dan volgens mijn regels. Jullie zullen mij terugzien, want ik zal leven." Ik denk dat Jezus daarmee zegt dat hij zal voortleven, levend zal blijven, zolang we aan hem denken, zolang we zijn idealen blijven verwoorden en in praktijk zullen brengen.

In wat voor een stemming zouden de leerlingen zijn geweest toen die wonderlijke gebeurtenis van Pinksteren over hen kwam. In zichzelf gekeerd, bang voor de buitenwereld, bang voor de moordenaars van Jezus. Bang om de mensen tegemoet te treden en bang om de woorden van Jezus opnieuw de wereld in te brengen.

En toch gebeurt het, dat wonder van Pinksteren: Petrus die opeens de moed bijeen schraapt en de mensen toespreekt. "Beste mensen van Jeruzalem," zegt hij en legt vervolgens uit wat er gebeurt. Hij maakt duidelijk dat de dood Jezus niet kon vasthouden. Tenminste niet zolang wij woorden geven aan het verhaal van de man van Nazareth. Als wij zijn verhalen, zijn wonderen, zijn programma vertalen naar het nu en hier, dan is het allemaal niet zinloos geweest.

Jezus startte een beweging en het wonder van Pinksteren is het besef dat het aan ons is om handen en voeten te geven aan die beweging. Het is het verhaal van nadoen wat is voorgedaan. Het is een verhaal van werken naar en in de geest van Jezus. Jezus die mensen aansprak op hun eigen kunnen en hun eigen beoordelingsvermogen.

Volgens mij startte Jezus geen instituut, geen organisatie, maar een beweging van mensen met eenzelfde gerichtheid op welzijn en ontplooiing van mensen. Jezus stelde de belangen en het welzijn van mensen altijd boven alles. Menig keer tegen de officiële opvattingen in.

Het is Pinksteren. Als we daar in onze tijd enige vorm, gestalte en betekenis aan willen geven, dan is het aan ons om vorm te geven aan het gedachtegoed van Jezus van Nazareth. Gesterkt door de Heilige Geest. Een soort van plaatsvervanger van Jezus die altijd bij ons zal zijn. Een inspirator die ons leiden kan. Een Heilig soort gevogelte, met een knipoog naar Toon Hermans die zijn eigen engel Gabriël zo noemde.

Misschien is de Heilige Geest dat ook wel: als een vogel die tussen ons vliegt, vooral als je bedenkt dat wij elkaars Heilige Geest zouden kunnen zijn.

Als wij elkaar steunen, bemoedigen, inspireren en bijstaan, dan denk ik dat wij voor elkaar altijd een steunpunt kunnen zijn. En ik denk dat dit in de geest is van de nalatenschap van Jezus van Nazareth.

Moge het zo zijn dat we vanuit die geest kunnen werken aan een liefdevolle wereld waarin plaats, liefde en voedsel is voor ieder menskind. Laten we elkaar groeten met een kus van liefde. Jezus deed het ons voor, liet het ons na in het vertrouwen dat wij dat kunnen, ook na zijn heengaan. Hij vertrouwde ons dat toe. Laten we in navolging van Jezus, handen en voeten geven aan een mooie wereld met plaats voor iedereen. Laat het feest van Pinksteren ons inspireren om daar steeds aan te beginnen of mee door te gaan. Dan heeft Kerstmis ons een wijs man gebracht. Dan is Hij niet voor niets gestorven met Pasen, maar hebben zijn volgelingen, wij dus ook, beseft dat het verhaal van Jezus belangrijk genoeg is om steeds weer door te vertellen.

Ja, zo bezien horen Pasen en Pinksteren bij elkaar. Dan vallen Pasen en Pinksteren toch op 1 dag. Dan zal de aarde hemels zijn.

Je hoeft er alleen maar in te geloven om geloof daden om te zetten.

Pianomuziek

Geloofsbelijdenis

Ik geloof in een wereld vol liefde,
een wereld van God, een God die altijd dicht bij je is.

Ik geloof dat Jezus is gekomen uit liefde voor de mens - zonder onderscheid naar kleur, geaardheid, rang of stand.

Ik geloof in zijn opdracht:
heb je naaste lief en probeer dat waar te maken.

Ik geloof in een gemeenschap die mensen verder helpt. En ik weet zeker, dat God naar ons glimlacht en zijn licht over ieder van ons laat schijnen. Amen.

Uitreiking van de Vredesduif

Enkele keren per jaar delen we een vredesduif uit aan mensen of organisaties die zich inspannen voor het welzijn van andere mensen. Aan mensen die het verdienen om in het zonnetje gezet te worden. Dat doen we ook vandaag en wel aan één van de leden van de Duif.

Lieve Liesbeth, graag geven we vandaag de Duif met olijftak aan jou. Om onze waardering uit te spreken voor alle werkzaamheden die jij voor de Duif hebt verricht. Noodgedwongen moet je daarmee stoppen.

Vandaag danken we je voor al je goede zorgen, al die verrichte taken. Meestal waren dingen al geregeld nog voor iemand anders eraan zou denken: boekje klaar, koffie gezet, muziek uitgepakt, notulen verspreid, roosters opgesteld, vergadermails verzonden. Daar danken we je voor.

Ik hoop dat het duifje nog een mooie tijd met je mee mag vliegen.

Collecte

We onderbreken de viering voor een moment om iedereen uiting te kunnen laten geven aan ons gevoel van saamhorigheid. Dat doen we in de vorm van de wekelijkse collecte. Zoals bekend moeten we huur betalen voor het gebruik van dit Godshuis waarin we elkaar wekelijks ontmoeten en bemoedigen.

Je bijdrage is dan ook heel welkom. Er gaat een mand rond en in het boekje staat een QR-code die je kunt gebruiken om een bedrag over te maken. Er is vooraf een bedrag van € 10,= ingevuld, maar dat kun je zelf aanpassen. Een nulletje meer of minder bijvoorbeeld.

Intenties die werden opgeschreven in het groene boek

en mogelijkheid voor de 'zoom-deelnemers' om een intentie uit te spreken.

Lied: Zoals die ene roos

Anneke Meijners / Mariëtte Harinck

Zoals die ene roos,
haar vormen teer gespreid,
zich opricht in de vlagen
van komend herfstgetij,
zo is de liefde.

Zoals dat ene woord,
bij monde van een dwaas,
weerklinkt tegen de leuzen
van hatelijk geraas,
zo is de liefde.

Zoals die ene daad,
met hart en ziel verricht,
het dodelijke duister
beschaamt met weerloos licht,
zo is de liefde.

Nodiging, breken en delen van brood en wijn

Het teken dat Jezus naliët is een teken van verbond. Ingesteld op de laatste avond van zijn leven. Als we dit teken navolgen, zoals hij vroeg, betekent het dat we in zijn navolging de wereld een goede en veilige plek willen laten zijn. Een plek waar iedereen recht van leven en spreken heeft. Dat we Zijn in praktijk willen brengen. Dat drukken we uit in het teken van brood en wijn.

Komt allen, wie je ook bent, waar je ook vandaan komt, welke achtergrond je ook hebt. In deze gemeenschap maken we geen onderscheid, want wat telt is onze gelijkgerichtheid om de talenten die je hebt gekregen in te zetten voor elkaar. Voel je dus heel welkom en kom maar. Alles staat klaar.

Bij breken en delen: "Zalig Pinksteren"

Lied: Met niets van niets ben jij begonnen

H.Oosterhuis / T.P.Oosterhuis

Met niets van niets ben jij begonnen,
hebt sprakeloos het licht gezegd,
de tijd bepaald, het land gewonnen,
de zeeën op hun plaats gezet.

De ban der duisternis gebroken
en het werd morgen, dag na dag,
een wereld in het licht gesproken,
een mensheid die beginnen mag.

Geen eind in zicht. Geen rust gevonden.
Het langste deel nog niet gegaan,
Geen engel met ons meegezonden
om nacht en ontij te verslaan.

Met licht van licht heb jij geschreven
jouw boek dat ons het leven redt,
de woorden van je trouw gegeven.
En van dit lied de toon gezet.

Voorbede bij Pinksteren

Kom, Adem van God, blaas ons leven in
en maak ons tot mensen die handelen in uw geest,
opdat wij uw schepping in stand houden en verbeteren.

Kom, Kracht van God, ondersteun ons in onze zwakheid,
versterk onze goede wil, dat we het goede willen
voor ieder medemens en daar ook daadwerkelijk inhoud aan geven.

Kom, Vuur van God, maak ons vurig en enthousiast,
roep ons wakker uit de slaap van sleur en gewenning
opdat we ons geestdriftig inzetten voor Jezus' idealen.

Kom, Wijsheid van God, geef ons inzicht in goed en kwaad,
geef ons een beter zicht op alles wat beter kan
zowel in ons eigen leven als in onze samenleving.

Kom, Stormwind van God, zet ons in beweging,
opdat we niet passief achteroverleunen uit gemakzucht,
dat we niet wegzakken in het drijfzand van egoïsme en zelfoverschatting.

Kom, Licht van God, verlicht onze levensweg
opdat wij Jezus' boodschap steeds beter gaan verstaan
en de mogelijkheden zien om die boodschap in ons eigen leven waar te maken.

Kom, Liefde van God, leer ons wat echte liefde betekent,
hoe we die waar kunnen maken aan elkaar.

Onze Vader

Onze Vader, die in de hemel zijt,
uw naam worde geheiligd;
uw koninkrijk kome;
uw wil geschiede op aarde, zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.
En leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van de boze.
Want van U is het koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid.
Amen.

Activiteiten en informatie voor de komende periode

Slotwoorden

We zijn aan het einde van de viering gekomen.

Laten we gaan, maar niet voordat we vragen om Gods onmisbare zegen die we vandaag zingen.

Allemaal een prachtige week gewenst, een mooie zondag en tot straks bij de koffie.

Gezongen Zegenbede: De zegen van jouw naam

Jannet Delver (naar Hildegard von Bingen/ Mariëtte Harinck)

Geef ons een woord, een zin
die onze honger stilt. (2x)
en zie ons aan, zoals een ziende blinde, (2x)
opdat wie vlucht niet hulpeloos vergaat (2x)
en in de nacht de zegen van jouw naam
niet zal verdwijnen.